

Amtmanden staar i Spidsen for Amtsrådet og derigennem ogsaa for de kommunale Raad paa Landet, er der ingen Anledning til at vrage denne Mand, som bør være en juridisk kyndig Mand. Jeg ser ikke, der er nogen Anledning til at vælge nye Formænd for Skoledirektionerne. Med Hensyn til de øvrige Medlemmer af Skoledirektionerne mener jeg, at ved Siden af Amtmanden skal der nok være 2 Medlemmer, men de skal ikke begge fremgaa af Skolekommissionerne. Her mener jeg, der er Plads for et kommunalt Element, saaledes at der ved Siden af det af Skolekommissionerne valgte Medlem af Skoledirektionen af Amtsrådet delegeres et Medlem dertil, for man kan ikke saadan skille Skoledirektionerne og deres Virksomhed helt fra den kommunale Ordning, fra det kommunale Styre. Jeg mener altsaa, det giver et mere alsidigt Præg at have Amtmanden til Formand, et af Amtsrådet delegeret Medlem og et af Skolekommissionerne valgt Medlem. Jeg mener ikke, der er Anledning til, at Ministeren skal vælge Formændene for disse Direktioner.

Om disse nye Formænd blev der sagt før, at det kan jo være Amtmændene, men man er jo ikke pligtig til at vælge dem. Men vælger man en anden, er der vel ikke Tale om, at en Mand faar et saadant Hverv eller en saadan Stilling, uden at han dermed bliver en Slags Embeds- eller Bestillingsmand. Han skal i alt Fald have et Honorar derfor, men Amtmanden har man i Forvejen. Derfor synes jeg, at man skal beholde Amtmanden som Formand og ikke gaa med til at afskaffe denne Ordning. Jeg finder det ikke rigtigt, at man her gør en Forandring som den, Lovforslaget tilsigter.

Jeg mener, at det er naturligt, at man i hver Skoledirektion udnævner en Sekretær mellem Amtets Lærere, en Lærer, som har været i Funktion i mindst 10 Aar. Derved faar man en Mand, som vil kunne være vejledende for det Tilfælde, at der kræves Vejledning enten fra Skolekommissionernes eller de vedkommende Læreres Side.

Det er spurgt i Dag — og det er et meget naturligt Spørgsmaal, naar man ser paa en Ordning som den, der her er foreslaet: Hvor ligger Magten i Skolevæsenets Styrelse og Ordning efter dette Lovforslag? Under den gamle Ordning ved vi, at Magten ligger fortrinsvis hos de kommunale Raad og de Myndigheder, som staar over dem; Skolekommissionerne har ikke anden Myndighed end den, at de fører Tilsyn med Undervisningen. Men efter dette Lovforslag vil jeg besvare det Spørgsmaal,

hvor Magten ligger, med, at den ligger hos Ministeren som den øverste Spids i hele Maskineriet. Det bliver herefter Ministeren, der vælger Skolekonsulenterne, det bliver Ministeren, der udpeger Formændene i Skoledirektionerne, og det bliver Ministeren, der tager Afskedigelsesretten fra Kommunerne over i sin Haand. Det er med andre Ord Ministeren, der tager Magten i dette Forhold.

Dette Lovforslag bryder med den bestaaende Ordning i alt for høj Grad. Det er et Udslag af, at man ikke fuldt ud vil respektere Grundlovens § 89 om, at Kommunerne har Ret til under Statens Tilsyn selvstændigt at styre deres Anliggender, og heller ikke fuldt ud vil respektere den Ret, som Grundlovens § 83 hjemler alle de Forældre eller Værger, som tager Undervisningen af deres Børn i deres egen Haand og under deres eget Ansvar. Jeg vil derfor henstille til det Udvalg, som vil blive nedsat om denne Sag, at have Opmærksomheden henvendt paa, hvad der her tilsigtes, og paa, at vi ikke kommer bort fra det, som vi har glædet os over: at vi har kommunalt Selvstyre, og at vi har den personlige Frihed, som hjemler enhver Fader og Moder Ret til at lade sine Børn undervise, som de vil. Overfor disse Børn skal det offentlige ikke kunne paatvinge Indførelse af Mulktilister for Skoleforsømmelser o. s. v. Det er noget, som Forældrene selv sørger for, det kommer ikke andre ved. Forældrene tager den Sag i deres egen Haand, de skal selv bekoste disse Skolers Opretholdelse, bortset fra den Statshjælp, der nu ydes, og derfor skal de ogsaa have den Myndighed, de hidtil har haft. Det er denne Hjemmenes Ret og denne Kommunernes Ret, som jeg henstiller til det kommende Udvalg nøje at vaage over ikke forfuskas.

Formanden: Jeg skal her afbryde Forhandlingen.

Med Skrivelse af Dags Dato oversender Landstingets Formand:

Forslag til Lov om Anlæg og Overtagelse af Gader og Veje i Landkommuner med bymæssig Bebyggelse,

hvilket Lovforslag er vedtaget af Landstinget, med Anmodning om, at Lovforslaget maa blive Folketinget forelagt. Dette sker herved. Eksemplarer vil blive omdelt.

Næste Møde afholdes i Morgen, Lørdag den 28. Marts Kl. 1 med følgende Dagsorden: